

Nicole Fontaine: Politica en onderwijsspecialiste (1942-2018)

De tweede vrouwelijke voorzitter van het Europees Parlement was een charismatische politica en een overtuigde voorvechter van Europa die zich heeft ingezet voor de invoering van de euro. Als voorzitter, van 1999 tot 2002, hervormde Nicole Fontaine de werkmethode van het Europees Parlement om het dichterbij de Europese burgers te brengen.

In haar ambtsaanvaardingstoespraak voor de Europese Raad in Tampere, Finland, in oktober 1999, wees zij erop hoe belangrijk het is rekening te houden met de dagelijkse zorgen van de bevolking. Zij pleitte voor een ambitieus plan: „de invoering in de Unie van een handvest van grondrechten”. In december 2000 ondertekende zij het Handvest van de grondrechten namens het Europees Parlement.

Fontaine was professor en politicus. Zij doceerde aan de ESCP Europe, 's werelds oudste business school, en bekleedde de Jean Monnet-leerstoel aan de Universiteit van Nice, Sophia Antipolis.

De vroege jaren

Nicole Fontaine werd geboren op 16 januari 1942 in Grainville-Ymauville, Normandië, als dochter van een arts en kleindochter van onderwijzers. Zij studeerde rechten en werd lid van de balie van het departement Hauts-de-Seine, maar onderwijs bleef belangrijk voor haar.

Fontaine woonde in 1968 in het Parijse Quartier Latin tijdens de onlusten van studenten en arbeiders. Ze had net haar studies afgerond op het *Institut d'Etudes Politiques de Paris* (instituut voor politieke studies van Parijs) en verwachtte haar eerste kind. Zichzelf beschrijvend als „meer waarnemer van evenementen dan deelnemer”, beseftte zij later dat de protesten van mei 1968 de onvermijdelijke verandering in de Franse samenleving hadden versneld.

Fontaine begon haar loopbaan bij het *Secrétariat général de l'Enseignement catholique* (secretariaat van het katholiek onderwijs) en werd er belast met de betrekkingen tussen het particulier onderwijs en de overheid. Daarna speelde zij een belangrijke rol in de wettelijke en reglementaire wijzigingen die het juridische kader op dit gebied hebben gevormd. Ze was lid van de *Conseil Supérieur de l'Éducation Nationale* (de Franse nationale onderwijsraad) van 1975 tot 1981 en van de *Conseil économique et social* (economische en sociale raad) van 1980 tot 1984. Fontaine kreeg grote bekendheid tijdens de nationale debatten over particulier onderwijs en werd in juni 1984 in het Europees Parlement gekozen.

Politieke loopbaan

Vanaf het begin van haar loopbaan zette Nicole Fontaine zich in voor een Europa van de burgers, waarbij zij de nadruk legde op projecten op het gebied van de opleiding van jongeren, de wederzijdse erkenning van academische kwalificaties, vrouwenrechten en gendergelijkheid.

Ze was tweemaal vicevoorzitter, van 1989 tot 1994 en van 1994 tot 1999. Zij bemiddelde bij overeenkomsten tussen het Europees Parlement en de lidstaten over belangrijke wetgeving, waaronder twee EU-programma's voor jongeren (Socrates en Jeugd voor Europa). Haar diplomatieke vaardigheden werden algemeen erkend. In 1999 beschreef *The Economist* haar als „een consensus-zoeker, coalitievormer, verzoener... nergens meer thuis dan in de Europese wandelgangen, steun zoekend over partijgrenzen heen, glimlachend, verleidend tot een compromis”.

Nicole Fontaine werd op 20 juli 1999 verkozen tot voorzitter van het Europees Parlement. Haar eerste test was de benoeming van een nieuwe Commissie onder leiding van Romano Prodi na de val van de Commissie-Santer in maart 1999. Zij had een goede relatie met de nieuwe Commissie en met de lidstaten in de Raad van Ministers.

Zich onvermoeibaar inzetkend voor dialoog en vrede, bracht Fontaine in 2000 de voorzitters van de Israëlische en Palestijnse parlementen samen voor een historische handdruk in Straatsburg. In april 2001 nodigde zij commandant Ahmad Shah Massoud, de vicepresident van Afghanistan, uit voor een bezoek aan Straatsburg om er te spreken over de situatie in zijn land. Zij was vooral bezorgd over de benarde situatie van Afghaanse vrouwen. De maand daarop nodigde zij drie vrouwen die in het geheim uit Kaboel ontsnapt waren, uit om in het Europees Parlement te komen getuigen. Ze beschreef die vergadering als de een van de „meest aangrijpende momenten” van haar voorzitterschap.

In 2002 verliet Fontaine het Europees Parlement om Frans minister van Industrie te worden in de regering van Jean-Pierre Raffarin. Van 2004 tot 2005 leidde zij de stichting Scelles, die strijdt tegen

seksuele uitbuiting. In 2004 werd ze herkozen in het Europees Parlement. Nicole Fontaine was ook gastdocente aan de ESCP Europe, en schreef een aantal boeken over de werkzaamheden van het Europees Parlement.

Nicole Fontaine was tot in de laatste jaren van haar leven nauw betrokken bij het debat over de hervorming van de Europese Unie. Net vóór het Britse referendum over het EU-lidmaatschap in juni 2016 publiceerde ze *Brexit, Une Chance? Repenser l'Europe* (Brexit: Een kans? Een andere kijk op Europa) samen met de Franse journalist François Poulet-Mathis. Het boek geeft een objectieve kijk op de redenen waarom de bevolking zich afkeert van de EU. Nicole Fontaine, die zelf altijd op de bres bleef staan voor Europa, gaat hierin na hoe deze situatie kan worden omgevormd tot een kans om aan de behoeften van de burgers tegemoet te komen en de Europese Unie te versterken.

Nicole Fontaine overleed op 17 mei 2018 op 76-jarige leeftijd. Haar toewijding aan de Europese idealen werd tijdens haar leven erkend via een aantal prijzen, waaronder de Robert Schuman-medaille, en haar benoeming tot *Commandeur dans l'Ordre National du Mérite* (commandeur in de Nationale Orde van verdienste).

Nicole Fontaine begroet Afghaans politicus en leider van de Noordelijke Alliantie Ahmad Shah Massoud tijdens diens bezoek aan het Europees Parlement in Straatsburg in 2001.